

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРИЛГИ

**Б. ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД
МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ**

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ

*Маданияттар аралык байланыш жана лингвистика
кафедрасы*

Күндөлүк

Окуу-котормо практикасы

Даярдоо багыты: 531100 Лингвистика

*Профили: “Маданияттар аралык баарлашуунун теориясы жана
практикасы”*

Квалификациясы: Бакалавр

Жалал-Абад 2023 жыл

Филология факультетинин маданияттар аралық байланыш жана лингвистика кафедрасынын жыйынынын протокол № 17 08.02.2022 жылында каралды.

Түзүүчү: Акбуюков Мурат Мүйдинович – маданияттар аралык байланыш жана лингвистика кафедрасынын улук окутуучусу

Техникалык редактору: Осмонова Кенжебұ Ибраимовна - маданияттар аралық байланыш жана лингвистика кафедрасынын улук окутуучусу

ЖАМУнун миссиясы: глобалдуу атаандаштыкка жөндөмдүү, жогорку илимий жана кесиптик потенциалга ээ болгон, республиканын социалдык – экономикалык өнүгүүсүнө теориалык жана практикалык салымын кошучу кесипкөй адистерди даярдоо.

Бул күндөлүк 2022-2023 –окуу жылнын окуу планына ылайык окуу-котормо практикасы үчүн сунушталат. Аталган практика үчүнчү курсун күзгү (Vсеместр) семестрине пландаштырылган. Күндөлүк практиканың пайдалануусуна ынгайлыштырылган.

4. Кафедра тарабынан жетекчинин жыйынтыгы

Протокол № “ ” 20 жыл Баасы:

Кафедра башчысы: _____
(колу) _____ (аты, жөнү)

1. Аткарылган иштердин аталышы жана көлөмү

2. Колдонулған сөздүктөрдүн аталышы

3. Студенттин пикери

Студент _____

Курсы _____

Тайпасы _____

Филология факультети

Маданияттар аралық байланыш жана лингвистика кафедрасы

Бүйрүк № _____

Практиканын башталышы: _____ 20 ____ жыл

Практиканын аяғы: _____ 20 ____ жыл

Кафедра тарабынан практика жетекчisi: _____

Мекеме тарабынан практика жетекчisi: _____

Окуу-котормо практиканын максаты жана милдеттери

Максаты:

- лингвист катары келечекте кесипкөй адис болуп калыптануусуна психологиялык жактан даярдоо;
 - адистик боюнча алган теориялык алган билимдерин практика жүзүндө колдонуу жана тереңдетүү;
 - ар түрдүү жанрдагы тексттерди которуюуда заманбап жаңы технологияларды колдоно билүүгө ўйретүү;
 - өз кесибинин этикасы менен тааныштыруу жана жаңы көндүмдөргө ўйретүү;

Милдеттери:

1. Маалымат алмашууда, маданияттар аралык баарлашууда тилчинин аткарған ролу менен жакындан таанышу.
 2. Максат коюп ага жетүү учун кесиптештери менен биргеликте иш алып барууга көнүгүү.
 3. Техникалык коопсуздук эрежелерин сактоого, ишканалардагы күндөлүк ички тартипке, электр энергиясын жана ресурстарга үнөмдөө аркылуу мамиле жасоого көнүктүрүү.
 4. Окуу-котормо практикасы учурунда маалыматтарды интернет булактарынан бат жана негиздүү топтоого үйрөтүү.
 5. Практиканын программасына ылайык тиешелүү материалдарды топтоо жана отчетко даярдануу.
 6. Илимий-техникалык маалыматтарды которууга жана аннотация жазууга үйрөнүү.
 7. Кафедра тарабынан берилген тапшырмаларды жана жумушчу программанын талаптарын толук аткаруу.
 8. Окуу-котормо практикасы учурунда аткарған иштери жөнүндө күндөлүк толтурууга жана жазуу түрүндө отчет берүүгө даярдануу.

Окуу-котормо практикасы боюнча студенттер учун жол карта

3-курс V - семестр

№	Аткарылуучу иштин мазмуну	Убактысы
1	Керектелүүчүү кагаздарды алып баруу. Практика өтөөчү мекемелердин структурасы менен таанышшуу. Мекемедеги практика жетекчисинин аткарған жумушу тууралуу маалымат алуу	1-жума ичинде аткарылат
2	Мекемедеги жетекчинин милдети тууралуу маалымат алуу. Иш планы, мекемедеги регламент менен таанышшуу	
3	Котормо иштери жөнүндө маалымат алуу	
4	Которууда синонимдердин колдонулушу	
5	Түрдүү стилдеги терминдерди которуу	
6	Котормодогу лексикалык дал көлүүчүлүк	
7	Которуу учурундагы лексикалык трансформация	2-жума ичинде аткарылат
8	Фразеологиялык бирдиктердин берилиши	
9	Омоним сөздөрдүн которуудагы өзгөчөлүгү	
10	Татаал сөздөрдүн англис тилинен башка тилдерге которуудагы колдонулушу	
11	Татаал сүйлөмдөрдөгү синтаксис	
12	Англис тилинен кыргыз жана орус тилдерине жана кыргыз жана орус тилдеринен англис тилине которуудагы салыштыруу анализи	3-жума ичинде аткарылат
13	Энчилүү аттардын которулушу	
14	Которуу учурундагы сүйлөмдөрдү бириктириүү ыкмасы	
15	Официалдуу иш кагаздарын которуу	
16	Официалдуу эмес иш кагаздарын которуу	
17	Котормочулук кесип жана анын жоопкерчилигин үйрөнүү	
18	Документтерди жазууну үйрөнүү. анализ, күндөлүк жана отчет жазуу	
19	Практиканы жетектеген адистер менен баарлаштуу	
20	Практика учурунда катормодо пайда болгон суроолорду методисттер менен талкуулоо	

Студенттердин өз алдынча иштери жазуу түрүндөгү которуу болуп эсептелет. Анын көлөмү гуманитардык, техникалык жана багыт боюнча жалпы 10 000 белги же бирдик болуп эсептелет. Жыйынтыктоочу катормо орус жана кыргыз тилдеринен англий тилине 1500 - 2000 сөзгө чейин которууну түзөт. Жазуу түрүндөгү которуу көп убакытты талап кылат. Тексттин негизги маанисин түшүнүү үчүн практикант текстти толук окуп чыгып, ага карата тилдин эквивалентин колдонот. Которулган текстти анын түп нускасы менен салыштырат.

Котормодогу эң чоң өзгөчөлүк илимий стил – аны которууда көптөгөн терминдер колдонулат. Терминдер интернационалдуу болгондуктан аны которууда бир топ женил болот. Бирок кээ бир терминдер жазылыши бирдей, айтылыши башка болгондуктан ар кайсы тильтерде түрдүү маанилерди туюндурат. Ошондой эле практикант энчилүү аттарды жана географиялык терминдерди которууда өзгөчө көңүл буруусу зарыл. Ар дайым колдонулуучу кыскартылган сөздөрдүн маанилерин билсек, контексттин маанисин бат түшүнө алат.

Окуу-котормо практиканын мөөнөтү

2022-2023 –окуу жылынын окуу планына ылайык окуу-котормо практикасы үчүнчү курсун күзгү семестринде (Vсеместр) уюштурулат. Окуу-котормо практика үч жумага созулат. Практикантардын иш убактысы эмгек мыйзамына ылайык бир күнде 6 саатка созулат. Окуу-котормо практика 120 саат. Бул убакыт студенттердин өз алдынча аткарған иштерин да камтыйт.

Практика өтүлүүчү базалар:

1. American corner
 2. Маданияттар аралык байланыш жана лингвистика кафедрасы
 3. Туристтик компаниялар
 4. ЖАМУнун эл аралык байланыштар бөлүмү
 5. Тил окутуу курсстары
 6. Жалал-Абад шаарындагы бейөкмөт уюмдар
 7. Жалал-Абад шаарындагы эл аралык уюмдар

Практика өтөө үчүн базанын түрү профилге дал келүүсү менен аныкталып, базанын жана университеттин келишиминин негизинде студенттер окуу-котормо практика өтөөгө чыгышат. Ар бир студентке кафедра тарабынан тажрыйбалуу бир окутуучу бекитиilet жана ошондой эле практика өтөөчү жерден кесипкөй бир жетекчи дайындалат. Студенттер буга чейинки практикаларын өтөгөн жерлерге чыгууга да мумкунчулуктөрү бар.

Үчүнчү жума _____

Студенттін аты, жөнү _____

Практиканын жыйынтыгында студент:

- 1) өз алдынча каторгон текстти;
 - 2) которую учурунда колдонгон сөздүктөрдү;
 - 3) практика учурунда аткарған иштери жөнүндө отчетту;
 - 4) практика учурунда толтурған күндөлүгү;
 - 5) практика жетекчисинин берген муноздомесү;

Практика жетекчисине тапшырылат жана аткарған иштерине жараша кафедрадан бөлүнгөн студенттин жетекчиси баалайт. Практиканың жыйынтыктоочу отчеттук конференциясында студенттердин баалары угутат жана авн порталындағы ведомостко қоюлат.

**Студент практикантын практика учурунда калыпташылган
компетенциялары:**

Практиканың жыйынтыгында студент – практикант төмөнкү компетенцияларга ээ болуусу зарыл:

- кесиптик тапшырмаларды аткарууда психологиялык компетенцияларды жана окуп жаткан чет тилиндеги фонетикалық, лексикалық, грамматикалық сөз айкаштарынын көп түрдүүлүгүн колдонууга даяр болот (ПК-1);
 - стреотиптерди эске алуу менен маданияттар аралык баарлашууну жеткиликтүү которо алат (ПК-3);
 - тексттерди которуюу учурунда анын негизги маанисин анализдей алат (ПК-4);
 - которуюу учурунда эквиваленттүүлүктү жана негизги ыкмаларды колдоно алат (ПК-6);
 - лексикалық, грамматикалық, стилистикалық эрежелерди сактоо менен жазуу көрмөлорун аткара алат (ПК-7);
 - жарандык демократиялык коомдун баалуулуктарына негизделген диалогго даяр жана активдүү жарандык позицияны карманууга жөндөмдүү (СЛК-5);
 - маалыматты алуунун, сактоонун жана иштеп чыгуунун негизги ыкмаларына жана каражатттарына, компьютердик билимге ээ (ИК-1);

Адабияттар:

1. Положение о производственной практике студентов высших и средних профессиональных учебных заведений КР. 1996 год
 2. Типовые нормы времени для планирование объем учебной и других видов работ, выполняемых профессорско-преподавательским составом. ЖАГУ 2007

ЖЫЛ

3. Окуу жүктөмдөрүн пландоо жана эсепке алуу боюнча убакыт ченеми. Жалал-Абад 2013 жыл

4. Государственный образовательный стандарт высшего профессионального образования КР. Бишкек 2015 год

5. Жалал-Абад мамлекеттік университетинин студенттеринин практикасы бойонча жобо. Жалал-Абад 2018 жыл

Маалымат каражаттары:

1. Oxford Advanced Learner's Dictionary, Oxford University Press, 2005, Oxford Business English Dictionary, Oxford University Press, 2005 www.bbc.co.uk;
 2. www.wikipedia.org; www.google.com; www.economist.com; www.multitran.ru; www.lingvo.ru и другие.

Экинчи жума _____

Студенттін аты, жөнү _____

Биринчи жұма _____

Студенттін аты, жөнү _____

